ט כְּפָתוּהָ בְּחֶבֶל שֶׁל מֶגֶג וּנְתָנוּהָ עַל גַּב הַמַּעֲרָכָה, רֹאשָׁהּ בַּדָּרוֹם וּפָנֶיהָ לַמַּעֲרָב. הַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, שָׁחַט בִּימִינוֹ וְקִבֵּל בִּשְׂמֹאלוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בִּימִינוֹ הָיָה מְקַבֵּל, וְנוֹתֵן לִשְׂמֹאלוֹ, וּמַזֶּה בִּימִינוֹ. טָבַל וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. עַל כָּל הַזָּיָה, טְבִילָה. גָּמַר מִלְּהַזּוֹת, קִנַּח אֶת יָדוֹ בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה. יָרַד וְהִצִּית אֶת הָאֵשׁ בָּאֲלִיתוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, בַּחֲרִיּוֹת: י נִבְקְעָה, וְעָמַד חוּץ מִגִּתָּהּ, נָטַל עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלַעַת. אָמַר לָהֶן, עֵץ אֶרֶז זֶה, עֵץ אֶרֶז זֶה. אֵזוֹב זֶה, אֵזוֹב זֶה. שְׁנִי תוֹלַעַת זֶה, שְׁנִי תוֹלַעַת זֶה. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ, הֵין וָהֵין, שָׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר: יא כְּרָכָן בִּשְׁיָרֵי הַלָּשׁוֹן וְהִשְׁלִיךְ לְתוֹךְ שְׂרֵפָתָהּ. נִשְׂרְפָה, חוֹבְטִין אוֹתָהּ בְּמַקְלוֹת, וְכוֹבְרִין אוֹתָהּ בִּכְבָרוֹת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, בְּמַקָּבוֹת שֶׁל אֶבֶן וּבִכְבָרוֹת שֶׁל אֶבֶן הָיְתָה נַעֲשֵׂית. שָׁחוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֵפֶר, כּוֹתְשִׁין אוֹתוֹ. וְשֶׁאֵין בּוֹ, מַנִּיחִין אוֹתוֹ. הָעֶצֶם, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הָיָה נִכְתָּשׁ. וְחוֹלְקִין אוֹתוֹ לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים, אֶחָד נִתָּן בַּחֵיל וְאֶחָד נִתָּן בְּהַר הַמִּשְׁחָה, וְאֶחָד הָיָה מִתְחַלֵּק לְכָל הַמִּשְׁמָרוֹת:

פרק ד א פָּרַת חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, קִבֵּל וְהִזָּה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אוֹ לִשְׁמָהּ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ וְלִשְׁמָהּ, פְּסוּלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר. וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, פְּסוּלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר. וְשֶׁלֹּא בְכֹהֵן גָּדוֹל, פְּסוּלָה. רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר. וּמְחֻסַּר בְּגָדִים, פְּסוּלָה. וּבִכְלֵי לָבָן הָיְתָה נַעֲשֵׂית: ב שְׂרָפָהּ חוּץ מִגִּתָּהּ, אוֹ בִשְׁתֵּי גִתּוֹת, אוֹ שֶׁשָּׂרַף שְׁתַּיִם בְּגַת אַחַת, פְּסוּלָה. הִזָּה וְלֹא כִוֵּן כְּנֶגֶד הַפֶּתַח, פְּסוּלָה. הִזָּה מִשִּׁשִּׁית שְׁבִיעִית, חָזַר וְהִזָּה שְׁבִיעִית, פְּסוּלָה. מִשְּׁבִיעִית שְׁמִינִית, וְחָזַר וְהִזָּה שְׁמִינִית, כְּשֵׁרָה: ג שְׂרָפָהּ שֶׁלֹּא בְעֵצִים, אוֹ בְכָל עֵצִים, אֲפִילּוּ בְקַשׁ אוֹ בִגְבָבָה, כְּשֵׁרָה.

ט) כְּפָתוּהָ לַפָּרָה בְּחֶבֶל שֶׁל מָגֶג חֶבֶל עָשׂוּי מִמִּין שֶׁל גֶּמִי (עֵשֶׂב שֶׁעוֹשִׂין מִמֶּנּוּ חֲבָלִים) כְּדֵי שֶׁיְּהוּ כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה, וּנְתָנוּהָ עַל גַּב הַמַּעֲרָכָה, רֹאשָׁהּ שֶׁל פָּרָה בַּדָּרוֹם, וּפָנֶיהָ שֶׁל פָּרָה לַמַּעֲרָב, הַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב שָׁחַט בִּימִינוֹ וְקִבֵּל הַדָּם בִּשְׂמֹאלוֹ, דְּכֵיוָן דְּאֵין דָּמָהּ נִזְרָק עַל הַמִּזְבֵּחַ אֵינָהּ כִּשְׁאָר קָדָשִׁים, שֶׁצְּרִיכִין לְקַבֵּל אֶת דָּמָם בְּיָמִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בִּימִינוֹ הָיָה מְקַבֵּל הַדָּם וְנוֹתֵן הַדָּם לִשְׂמֹאלוֹ, וּמַזֶּה מִן הַדָּם בִּימִינוֹ, דִּכְתִיב (במדבר יט, ד) "וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ", וְאֶצְבַּע הַיְנוּ יָמִין, וְאֶצְבָּעוֹ הַיְנוּ הָרְגִילָה שֶׁבָּאֶצְבָּעוֹת פֵּרוּשׁ הַמּוּכֶנֶת לְמַשְׁמֵשׁ בָּהּ, וְהוּא אֶצְבַּע הַסָּמוּךְ לַאֲגוּדָל. טָבַל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם שֶׁבַּמִּזְרָק, דְּסָבַר רַבִּי יְהוּדָה דְּפָרָה כְּכָל קָרְבָּנוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שֶׁצָּרִיךְ כְּלִי לְקַבָּלַת הַדָּם. וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים, דִּכְתִיב (שם ד) "וְהִזָּה אֶל נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד", עַל כָּל הַזָּיָה הָיְתָה טְבִילָה, שֶׁהָיָה טוֹבֵל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם, דִּשְׁיָרֵי הַדָּם שֶׁבָּאֶצְבַּע פְּסוּלִים לְהַזָּיָה. גָּמַר מִלְּהַזּוֹת קִנַּח אֶת יָדוֹ בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה, כְּדֵי שֶׁיִּשָּׂרֵף הַדָּם עִמָּהּ, וּבֵין הַזָּיָה לְהַזָּיָה מְקַנֵּחַ יָדָיו בַּמִּזְרָק וְלֹא בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה, מִשּׁוּם נִימִין שֶׁבְּגוּף הַפָּרָה, הַנִּדְבָּקִין לְאֶצְבָּעוֹ, דִּגְנַאי לַעֲשׂוֹת בָּהֶן הַזָּיָה, יָרַד מִן הַמַּעֲרָכָה וְהִצִּית אֶת הָאֵשׁ בָּאֲלִיתוֹת עֵצִים קְטַנִּים שֶׁמַּלְהִיבִין אֶת הָאֵשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, בַּחֲרָיוֹת זְמוֹרוֹת שֶׁל דֶּקֶל הָיָה מַדְלִיק הָאֵשׁ. י) נִבְקְעָה הַפָּרָה מֵחֲמַת הָאוּר וְעָמַד הַכֹּהֵן חוּץ מִגִּתָּהּ חוּץ מֵהַגּוּמָא שֶׁהָיָה בַּקַּרְקַע לִשְׂרֵפַת הַפָּרָה, נָטַל עֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלַעַת אָמַר לָהֶן לְהַסַּנְהֶדְרִין שֶׁעָמְדוּ שָׁם, עֵץ אֶרֶז זֶה עֵץ אֶרֶז זֶה לְפִי שֶׁיֵּשׁ מִינִים הַרְבֵּה שֶׁדּוֹמִין לָאֶרֶז וְאֵינָן כְּשֵׁרִין, לָכָךְ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ שֶׁזֶּה שֶׁצִּוְּתָה עָלָיו תּוֹרָה, וְכֵן אוֹמֵר אֵזוֹב זֶה אֵזוֹב זֶה, שְׁנִי תוֹלַעַת זֶה שְׁנִי תוֹלַעַת זֶה, שָׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר, וְהֵן אוֹמְרִים לוֹ הֵין וְהֵין שָׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר, וּכְעֵין זֶה הָיוּ שׁוֹאֲלִין בִּקְצִירַת הָעֹמֶר (מנחות פרק ו משנה ג). יא) כְּרָכָן לָעֵץ אֶרֶז וְאֵזוֹב בִּשְׁיָרֵי הַלָּשׁוֹן הַיְנוּ בַּלָּשׁוֹן שֶׁל צֶמֶר שֶׁהָיְתָה אֲרֻכָּה, יוֹתֵר מֵהָעֵץ הָאֶרֶז וְאֵזוֹב, בָּעוֹדֵף הָיָה כּוֹרֵךְ שְׁלָשְׁתָּן יַחַד, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא לָהֶם כּוֹבֶד וְיִפְּלוּ לְתוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה וְלֹא תִקְלֹט הַשַּׁלְהֶבֶת אֶת הַלָּשׁוֹן בָּאֲוִיר, וְהִשְׁלִיךְ אֶת הַכֹּל לְתוֹךְ שְׂרֵפָתָהּ, נִשְׂרְפָה הַפָּרָה חוֹבְטִין אוֹתָהּ בְּמַקְלוֹת וְכוֹבְרִין אוֹתָהּ בִּכְבָרוֹת כֵּלִים הַמְנֻקָּבִים נְקָבִים דַּקִּין. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר חוֹבְטִין בְּמַקָּבוֹת פַּטִּישִׁים שֶׁל אֶבֶן, וּבִכְבָרוֹת שֶׁל אֶבֶן הָיְתָה נַעֲשֵׂית שֶׁפָּרָה נַעֲשֵׂית בִּכְלֵי אֶבֶן, וְתַנָּא קַמָּא סְבִירָא לֵיהּ דְּאַחֲרֵי שְׂרֵפַת הַפָּרָה תּוּ לֹא צָרִיךְ לִכְלֵי אֶבֶן. שָׁחוֹר הַיְנוּ פֶּחָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֵפֶר, שֶׁאִם יִכְתְּשׁוּ אוֹתוֹ יֵעָשֶׂה אֵפֶר, כּוֹתְשִׁין אוֹתוֹ, וְשֶׁאֵין בּוֹ דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא יַחֲזֹר כְּמוֹ אֵפֶר, מַנִּיחִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה מִקְצָתוֹ אֵפֶר, כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת שְׂרֵפָה. הָעֶצֶם, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הָיָה נִכְתָּשׁ, בֵּין שֶׁיַּחֲזֹר לְאֵפֶר וּבֵין שֶׁלֹּא יַחֲזֹר אֵפֶר, דִּכְתִיב (שם ה) "אֶת עוֹרָהּ וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף" וְלֹא הָעֶצֶם. וְחוֹלְקִין אוֹתוֹ לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים לְאַחַר שֶׁכָּבְרוּ כָּל הָאֵפֶר בֵּין שֶׁל פָּרָה וּבֵין שֶׁל עֵצִים שֶׁנִּשְׂרְפוּ עִמָּהּ חוֹלְקִין אוֹתָהּ לִשְׁלֹשָׁה חֲלָקִים, אֶחָד נִתָּן בַּחֵיל מָקוֹם לְיַד עֶזְרַת נָשִׁים (תפארת ישראל) לְמִשְׁמֶרֶת, דִּכְתִיב (שם ט) "וְהָיְתָה לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת", וְאֶחָד נִתָּן בְּהַר הַמִּשְׁחָה הַר הַזֵּיתִים, וּבָהּ הָיוּ הַכֹּהֲנִים מְקַדְּשִׁים לְפָרוֹת אֲחֵרוֹת, וְאֶחָד הָיָה מִתְחַלֵּק לְכָל הַמִּשְׁמָרוֹת שֶׁל כְּהֻנָּה, וּמִמֶּנּוּ הָיוּ מַזִּין עַל הַצְּרִיכִין טָהֳרָה.

פֶּרֶק ד א) פָּרַת חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ אוֹ קִבֵּל הַדָּם וְהִזָּה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, אוֹ לִשְׁמָהּ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, שֶׁעָשָׂה אַחַת מִג' עֲבוֹדוֹת בִּשְׁתֵּי מַחֲשָׁבוֹת, שֶׁתְּחִלָּה חָשַׁב לִשְׁמָהּ וְאַחַר כָּךְ חָשַׁב שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ (תפארת ישראל). אוֹ שֶׁמִּתְּחִלָּה חָשַׁב שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ וְלִשְׁמָהּ, בְּכָל אֵלּוּ פָּסוּל, דְּקָרְיָהּ רַחֲמָנָא חַטָּאת, דִּכְתִיב (במדבר יט, ט) "חַטָּאת הִיא" שֶׁתְּהֵא צְרִיכָה לִשְׁמָהּ כְּחַטָּאת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר, כֵּיוָן שֶׁהִיא נִשְׁחֶטֶת בַּחוּץ, וְכֵן אִם שָׁחַט אוֹ קִבֵּל אוֹ הִזָּה וְשֶׁלֹּא רָחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, פְּסוּלָה. וְלֹא תָנֵי וְשֶׁלֹּא קִדֵּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, דְּלֹא צָרִיךְ קִדּוּשׁ יָדַיִם בִּפְנִים וְלֹא צָרִיךְ כְּלִי שָׁרֵת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַכְשִׁיר, דִּכְתִיב (שמות ל, כ) "בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ", וְכָאן אֵין בִּיאַת אֹהֶל מוֹעֵד, וְשֶׁלֹּא בְּכֹהֵן גָּדוֹל, פְּסוּלָה. דִּכְתִיב: (במדבר יט, ג) "וּנְתַתֶּם אוֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר", דָּרְשִׁינַן אוֹתָהּ שֶׁל מֹשֶׁה אֶל אֶלְעָזָר, שֶׁהוּא הָיָה סְגַן, אֲבָל שְׁאָר פָּרוֹת בְּכֹהֵן גָּדוֹל. רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר, דְּדָרִישׁ "אוֹתָהּ" בִּסְגַן וּשְׁאָר פָּרוֹת נָמֵי בֵּין בִּסְגַן בֵּין בְּכֹהֵן גָּדוֹל, וּמְחֻסַּר בְּגָדִים פְּסוּלָה, דִּכְתִיב (שם ד) "וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ", הַיְנוּ בִּכְהוּנּוֹ, וּבִכְלֵי לָבָן, בְּגָדֵי לָבָן הָיְתָה נַעֲשֵׂית, אֲפִילּוּ כְּשֶׁנַּעֲשֵׂית עַל יְדֵי כֹּהֵן גָּדוֹל, דִּכְתִיב גַּבֵּי פָּרָה (שם י) "וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם", וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים כְּתִיב (ויקרא טז לד) "וְהָיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם", מָה עֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּבִגְדֵי לָבָן אַף מַעֲשֵׂה פָּרָה בְּבִגְדֵי לָבָן. ב) אִם שְׂרָפָהּ חוּץ מִגִּתָּהּ מָקוֹם שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין שָׁם לִשְׂרֵפָתָהּ כְּמִין גַּת נֶגֶד פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל, וְאִם שְׁחָטָהּ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל פְּסוּלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט, ג) "וְשָׁחַט" וְהָדָר כְּתִיב (שם ד) "וְהִזָּה", מָה הַזָּאָה נֶגֶד פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל, כִּדְמְפָרֵשׁ בָּהּ "אֶל נֹכַח" וגו', אַף שְׁחִיטָתָהּ כְּנֶגֶד פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל, אוֹ שֶׁשְּׂרָפָהּ בִּשְׁתֵּי גִתּוֹת, שֶׁחֲלָקָהּ לִשְׁנַיִם וְשָׂרַף חֶצְיָהּ בְּגַת זוֹ וְחֶצְיָהּ בְּגַת זוֹ, דִּכְתִיב (שם ה, י) "וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה" שְׂרֵפָה אַחַת בְּמַשְׁמָע (תפא"י), אוֹ שֶׁשָּׂרַף שְׁתַּיִם פָּרוֹת בְּגַת אַחַת, פְּסוּלָה, אַף עַל פִּי שֶׁהוֹצִיא כָּל אַחַת בִּפְנֵי עַצְמָהּ מִפְסְלָן מֵחֲמַת מְלָאכָה, שֶׁזּוֹ פּוֹסֶלֶת אֶת זוֹ, אֲבָל אִם שָׂרַף זוֹ אַחַר זוֹ כְּשֵׁרָה, הִזָּה הַדָּם וְלֹא כִיֵּון כְּנֶגֶד הַפֶּתַח, פְּסוּלָה, דִּכְתִיב (שם ד) "וְהִזָּה אֶל נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד", הִזָּה מִשִּׁשִּׁית שְׁבִיעִית, שֶׁסָּפַר הַמַּזֶּה שְׁבִיעִית קוֹדֶם הַזָּאָה שִׁשִּׁית, וַאֲפִילּוּ חָזַר וְהִזָּה שְׁבִיעִית, פְּסוּלָה, דְּשִׁבְעָה פְּעָמִים כְּתִיב כְּסִדְרָן, וְלָכֵן בָּעֵינַן שֶׁיִּקְרָא לַשִּׁשִּׁית שִׁשִּׁית וְלֹא שְׁבִיעִית, וְלַשְּׁבִיעִית שְׁבִיעִית, אֲבָל סָפַר מִשְּׁבִיעִית שְׁמִינִית, וְחָזַר וְהִזָּה שְׁמִינִית, כְּשֵׁרָה, דְּאֵין שְׁמִינִית בְּהַזָּאוֹת, וְזֶה טָעָה בְּדִבּוּר בְּעָלְמָא, וַאֲפִילּוּ לֹא חָזַר וְהִזָּה, וְאַגַּב רֵישָׁא נַקְטֵיהּ, אוֹ הִשְׁמִיעָנוּ חִדּוּשׁ שֶׁאֲפִילּוּ הוֹסִיף בְּהַזָּאוֹת לֹא פָּסַל. ג) שְׂרָפָהּ שֶׁלֹּא בְעֵצִים שֶׁהֵצִית הָאוּר בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה, אוֹ שֶׁשְּׂרָפָהּ בְּכָל מִינֵי עֵצִים, וְלֹא שְׂרָפָהּ בַּאֲרָזִים וּבְרוֹשִׁים הַשְּׁנוּיִם בְּפִרְקִין דִּלְעֵיל, אֲפִילּוּ בְּקַשׁ אוֹ בִגְבָבָה, הַיְנוּ שִׁבֳּלִים שֶׁנִּשְׁאָרִים מִן הַתְּבוּאָה. וּבְשַׁבָּת פֵּרֵשׁ הָרע"ב עֵצִים דַּקִּים כְּקַשׁ שֶׁגּוֹבְבִין מִן הַשָּׂדֶה, וְאַשְׁמְעִינַן דְּאַף שֶׁאֵין מַרְבִּין אֵפֶר כְּלָל (תפא"י), כְּשֵׁרָה, שֶׁלֹּא נִכְתַּב בַּתּוֹרָה עֵצִים, אֶלָּא (שם ה) "וְשָׂרַף" סְתָם.

הִפְשִׁיטָהּ וְנִתְּחָהּ, כְּשֵׁרָה. שְׁחָטָהּ עַל מְנַת לֶאֱכוֹל מִבְּשָׂרָהּ וְלִשְׁתּוֹת מִדָּמָהּ, כְּשֵׁרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אֵין מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בַּפָּרָה: ד כָּל הָעֲסוּקִין בַּפָּרָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, מְטַמְּאִין בְּגָדִים, וּפוֹסְלִים אוֹתָהּ בִּמְלָאכָה. אֵרַע בָּהּ פְּסוּל בִּשְׁחִיטָתָהּ, אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְגָדִים. אֵרַע בָּהּ בְּהַזָּיָתָהּ, כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ לִפְנֵי פְסוּלָהּ, מְטַמְּאָה בְגָדִים. לְאַחַר פְּסוּלָהּ, אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְגָדִים. נִמְצֵאת חֻמְרָהּ קֻלָּהּ. לְעוֹלָם מוֹעֲלִין בָּהּ, וּמַרְבִּין לָהּ עֵצִים, וּמַעֲשֶׂיהָ בַיּוֹם, וּבְכֹהֵן, הַמְּלָאכָה פּוֹסֶלֶת בָּהּ, עַד שֶׁתֵּעָשֶׂה אֵפֶר. וְהַמְּלָאכָה פּוֹסֶלֶת בַּמַּיִם, עַד שֶׁיַּטִּילוּ אֶת הָאֵפֶר:

פרק ה א הַמֵּבִיא כְּלֵי חֶרֶס לַחַטָּאת, טוֹבֵל, וְלָן עַל הַכִּבְשָׁן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף מִן הַבַּיִת הוּא מֵבִיא וְכָשֵׁר, שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִים עַל הַחַטָּאת. וּבִתְרוּמָה, פּוֹתֵחַ אֶת הַכִּבְשָׁן וְנוֹטֵל. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, מִן הַסֵּדֶר הַשֵּׁנִי. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מִן הַסֵּדֶר הַשְּׁלִישִׁי: ב הַמַּטְבִּיל כְּלִי לַחַטָּאת בְּמַיִם שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְקַדֵּשׁ, צָרִיךְ לְנַגֵּב. בְּמַיִם שֶׁהֵם רְאוּיִים לְקַדֵּשׁ, אֵינוֹ צָרִיךְ לְנַגֵּב. אִם לְהוֹסִיף לְתוֹכוֹ מַיִם מְקֻדָּשִׁין, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ צָרִיךְ לְנַגֵּב: ג קְרוּיָה שֶׁהִטְבִּילוּהָ בְּמַיִם שֶׁאֵין רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ, מְקַדְּשִׁין בָּהּ עַד שֶׁתִּטָּמֵא. נִטְמְאָה, אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, אִם מְקַדֵּשׁ הוּא בָהּ בַּתְּחִלָּה, אַף בַּסּוֹף יְקַדֵּשׁ בָּהּ. אִם אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ בָּהּ בַּסּוֹף, אַף לֹא בַתְּחִלָּה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, לֹא יוֹסִיף לְתוֹכָהּ מַיִם מְקֻדָּשִׁים: ד שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁחֲתָכָהּ לַחַטָּאת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, יַטְבִּיל מִיָּד. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, יְטַמֵּא וְיַטְבִּיל.

הִפְשִׁיטָהּ וְנִתְּחָהּ בְּשָׂרָהּ לִפְנֵי שֶׁשְּׂרָפָהּ כְּשֵׁרָה, דִּכְתִיב (שם ה) "אֶת עוֹרָהּ וְאֶת בְּשָׂרָהּ" שֶׁיָּכוֹל לְשָׂרְפָהּ בֵּין בְּהֶפְשֵׁט וּבֵין בְּנִתּוּחַ, בֵּין בִּמְחֻבָּר, שְׁחָטָהּ עַל מְנַת לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרָהּ אוֹ עַל מְנַת וְלִשְׁתּוֹת מִדָּמָהּ, כְּשֵׁרָה, דִּבְכָל הַקָּרְבָּנוֹת נָמֵי כְּשֵׁרִים, אִם חָשַׁב לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁעוֹמֵד לְהִשָּׂרֵף, אֲבָל אִם חָשַׁב עַל מְנַת לְהַזּוֹת מִדָּמָהּ לְמָחָר, פָּסוּל, כִּדְלְעֵיל בְּמִשְׁנָה א'. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵין מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בַּפָּרָה. כֵּיוָן שֶׁהִיא נִשְׁחֶטֶת בַּחוּץ וּכְמִשְׁנָה א. ד) כָּל הָעֲסוּקִין בְּפָרָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף שֶׁנַּעֲשֵׂית אֵפֶר, הָעוֹסֵק בְּכָל אַחַת מֵעֲבוֹדוֹתֶיהָ, מְטַמְּאִין בְּגָדִים דִּכְתִיב בָּאֵזוֹב (שם ו) "וְהִשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה" וגו', (שם ז) "וְכִבֶּס בְּגָדָיו" וגו', וְאַחַר כָּךְ כְּתִיב (שם ח) "וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו", וּמָה אִם הַמַּשְׁלִיךְ אֶת הָאֵזוֹב מְטַמֵּא בְּגָדִים, הַשּׂוֹרֵף לֹא כָּל שֶׁכֵּן, אֶלָּא בָּא הַכָּתוּב וְלִמֵּד עַל כָּל הָעוֹסְקִין בְּפָרָה מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, שֶׁמְּטַמְּאִין בְּגָדִים, וּפוֹסְלִים אוֹתָהּ בִּמְלָאכָה, אִם עָשָׂה מְלָאכָה אַחֶרֶת בְּיַחַד עִם שְׁחִיטַת הַפָּרָה, כְּגוֹן שֶׁשָּׁחַט וְחָתַךְ דְּלַעַת בְּחִתּוּךְ אֶחָד (תפא"י), פּוֹסְלָהּ, דִּכְתִיב (שם ג) "וְשָׁחַט אֹתָהּ", וְלֹא שֶׁיַּעֲשֶׂה מְלָאכָה אַחֶרֶת עִם הַשְּׁחִיטָה. וְכֵן בִּשְׂרֵפָתָהּ כְּתִיב (שם ה) "וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה", וְלֹא שֶׁיַּעֲשֶׂה מְלָאכָה אַחֶרֶת עִם הַשְּׂרֵפָה, אֵרַע בָּהּ פְּסוּל בִּשְׁחִיטָתָהּ מֵחֲמַת מְלָאכָה אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּגָדִים, דְּכֵיוָן דִּשְׁחִיטָתָהּ בִּפְסוּל, אִם כֵּן לֹא נַעֲשָׂה בָּהּ עֲדַיִן כְּלוּם לְשֵׁם פָּרָה בְּכַשְׁרוּת, אֲבָל אִם אֵרַע בָּהּ פְּסוּל בְּהַזָּיָתָהּ, כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ לִפְנֵי פְּסוּלָהּ מְטַמְּאָה בְּגָדִים, שֶׁהֲרֵי הַשְּׁחִיטָה נַעֲשָׂה בְּכַשְׁרוּת, אֲבָל אִם עוֹסֵק בָּהּ, לְאַחַר פְּסוּלָהּ אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּגָדִים, נִמְצְאָה חוּמְרָהּ מַה שֶּׁהֶחְמִירָה תּוֹרָה לְפָסְלָהּ בִּמְלָאכָה קֻלָּהּ, מֵקֵל בָּהּ שֶׁמֵּעַתָּה וְאֵילָךְ אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּגָדִים. לְעוֹלָם מוֹעֲלִין בָּהּ הַנֶּהֱנֶה מִמֶּנָּה מוֹעֵל בָּהּ וְחַיָּב קָרְבַּן מְעִילָה, בֵּין לִפְנֵי שְׂרֵפָתָהּ וּבֵין לְאַחַר שְׂרֵפָתָהּ עַד שֶׁתֵּעָשֶׂה אֵפֶר, דִּכְתִיב (שם ט) "חַטָּאת הִיא" "חַטָּאת" דִּינָהּ כְּחַטָּאת שֶׁמּוֹעֲלִין בָּהּ, אֲבָל לְאַחַר שֶׁנַּעֲשֵׂית אֵפֶר, אֵין מוֹעֲלִין בְּאֶפְרָהּ, דִּכְתִיב "הִיא", בָּהּ מוֹעֲלִין וְלֹא בְּאֶפְרָהּ, וּמַרְבִּין לָהּ עֵצִים בִּשְׂרֵפָתָהּ עַד שֶׁתֵּעָשֶׂה אֵפֶר (וְדָרִישׁ לָהּ מִדִּכְתִיב (שם ה) "יִשָּׂרֵף" עַיֵּן תוי"ט פֶּרֶק ג מִשְׁנָה יא). וּמַעֲשֶׂיהָ שֶׁל פָּרָה, רַק בַּיּוֹם וּבְכֹהֵן, חוּץ מֵאֲסִיפַת הָאֵפֶר וְלִשְׁאֹב הַמַּיִם מִן הַבְּאֵר וְלָשִׂים בְּתוֹכָהּ הָאֵפֶר שֶׁמֻּתָּר לַעֲשׂוֹת בַּלַּיְלָה וּבְזָר, וְהָא דַּאֲסִיפַת הָאֵפֶר מֻתָּר בְּזָר, דִּכְתִיב (שם ט) "וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר", וְהַזָּאָה נָמֵי מֻתֶּרֶת בְּזָר, דִּכְתִיב (שם יט) "וְהִזָּה הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא", בֵּין שֶׁהוּא כֹּהֵן וּבֵין שֶׁהוּא זָר, הַמְּלָאכָה פּוֹסֶלֶת בָּהּ עַד שֶׁתֵּעָשֶׂה אֵפֶר, וְהַמְּלָאכָה פּוֹסֶלֶת בַּמַּיִם, דִּכְתִיב (שם ט) "לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִיא", מַה חַטָּאת עַצְמָהּ נִפְסֶלֶת בִּמְלָאכָה אַף הַמַּיִם נִפְסָלִים מִשְּׁעַת מִלּוּי, וְעַד מָתַי פּוֹסֶלֶת עַד שֶׁיַּטִּילוּ אֶת הָאֵפֶר בַּמַּיִם, שֶׁמַּטִּילִין בַּמַּיִם מֵאֵפֶר הַפָּרָה עַד שֶׁיֵּרָאֶה הָאֵפֶר בַּמַּיִם, וּמֵהֶן מַזִּין, וְאִם לְאַחַר שֶׁהֵטִילוּ הָאֵפֶר עָשָׂה בָּהֶן מְלָאכָה בִּשְׁעַת הַזָּאָתָהּ, לֹא פָּסַל, דִּכְתִיב (שם) "לְמֵי נִדָּה", וּכְבָר הֵן מֵי נִדָּה.

פֶּרֶק ה א) הַמֵּבִיא כְּלִי חֶרֶס לְחַטָּאת שֶׁהוֹלֵךְ אֵצֶל הַיּוֹצֵר כְּלֵי חֶרֶס לִקְנוֹת מִמֶּנּוּ כְּלִי לְהָנִיחַ בּוֹ אֵפֶר חַטָּאת אוֹ מֵי חַטָּאת טוֹבֵל אֶת עַצְמוֹ, שֶׁצָּרִיךְ לְשׁוֹמְרָן בְּטָהֳרָה מִקּוֹדֶם שֶׁיַּכְנִיסֵם לַכִּבְשָׁן לְצָרְפָן, וְלָן עַל הַכִּבְשָׁן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהֶן עַם הָאָרֶץ, עַד שֶׁיִּצְרְפוּ בְּכִבְשָׁן, דְּהַצֵּרוּף הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן לְקַבָּלַת טֻמְאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף מִן הַבַּיִת הוּא הַיּוֹצֵר מֵבִיא כְּלִי חֶרֶס מְצוֹרָף וְכָשֵׁר, אִם אוֹמֵר הַיּוֹצֵר שֶׁשְּׁמָרוֹ עַל טָהֳרַת חַטָּאת, שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל הַחַטָּאת כִּדְאַמְרִינַן בְּמַסֶּכֶת חֲגִיגָה בְּפֶרֶק חֹמֶר בַּקֹּדֶשׁ, דְּעַמֵּי הָאָרֶץ נֶאֱמָנִין עַל טָהֳרַת יַיִן לִנְסָכִים וְשֶׁמֶן לִמְנָחוֹת. וּבִתְרוּמָה אִם מֵבִיא כְּלִי חֶרֶס לְהָנִיחַ בּוֹ תְּרוּמָה, פּוֹתֵחַ אֶת הַכִּבְשָׁן וְנוֹטֵל, וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּגְמַר כְּבָר צֵרוּפָן, כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן לֹא נִפְתַּח הַכִּבְשָׁן וּמָלֵא אָבָק עַל גַּבָּיו, לֹא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא נָגַע בּוֹ עַם הָאָרֶץ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לוֹקֵחַ רַק מִן הַסֵּדֶר הַשֵּׁנִי שֶׁלֹּא יִקַּח מִסֵּדֶר הָרִאשׁוֹן בִּמְקוֹם הַפֶּתַח, כֵּיוָן שֶׁיַּד הַכֹּל מְמַשְׁמְשִׁין בָּהֶן, אֲבָל מִסֵּדֶר הַשֵּׁנִי שֶׁתַּחַת הָרִאשׁוֹן לוֹקֵחַ לִתְרוּמָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לוֹקֵחַ רַק מִן הַסֵּדֶר הַשְּׁלִישִׁי שֶׁלִּפְעָמִים הָעַם הָאָרֶץ יִקַּח כְּלִי לְהַבִּיטוֹ וְיִגַּע בִּכְלִי שֶׁלְּאַחֲרָיו וְאַחַר כָּךְ יַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ, וּבְתוי"ט מֵבִיא דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי יוֹסֵי מַיְירֵי בְּמָצְאוֹ לַתַּנּוּר פָּתוּחַ, וְעַיֵּן שָׁם. ב) הַמַּטְבִּיל כְּלִי לְחַטָּאת בִּכְלִי שֶׁטֶף מַיְירֵי, דְּהַיְנוּ כְּלֵי מַתָּכוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן, אִם הִטְבִּילָם בְּמַיִם שֶׁאֵינָם רְאוּיִם לְקַדֵּשׁ, כְּגוֹן בְּמֵי מִקְוֶה שֶׁאֵינָם מַיִם חַיִּים, צָרִיךְ לְנַגֵּב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ הַמַּיִם חַיִּים שֶׁיִּתֵּן בַּכְּלִי בְּמֵי הַמִּקְוֶה שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בּוֹ מֵהַטְּבִילָה, אֲבָל אִם הִטְבִּילָם בְּמַיִם שֶׁהֵם רְאוּיִם לְקַדֵּשׁ, כְּגוֹן בְּמַעְיָן, אֵינוֹ צָרִיךְ לְנַגֵּב, וְאִם הִטְבִּילוֹ לְהוֹסִיף לְתוֹכוֹ מַיִם מְקֻדָּשִׁים הַיְנוּ לְהָנִיחַ בְּתוֹכוֹ מֵי חַטָּאת שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם אֵפֶר פָּרָה בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֲפִילּוּ הִטְבִּילָהּ בְּמַעְיָן, צָרִיךְ לְנַגֵּב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ מַיִם מְקֻדָּשִׁים בְּמַיִם שֶׁאֵינָם מְקֻדָּשִׁים. ג) קְרוּיָה, דְּלַעַת יְבֵשָׁה שֶׁהִיא חֲלוּלָה וְשׁוֹאֲבִין בָּהּ מַיִם, שֶׁהִטְבִּילוּהָ בְּמַיִם שֶׁאֵין רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ, הַיְנוּ מֵי מִקְוֶה, מְקַדְּשִׁין בָּהּ לְאַחַר שֶׁמְּנַגְּבָהּ וְלֹא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא בָּלְעָה מַיִם שֶׁאֵין רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ, וְתַחֲזֹר וְתִפְלֹט, וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ עַד שֶׁתִּטָּמֵא, אֲבָל אִם נִטְמְאָה, אֵין מְקַדְּשִׁין בָּהּ, אֲפִילּוּ חָזַר וְטְבָלָהּ, דְּחַיְישִׁינַן שֶׁמָּא תִּפְלֹט מַשְׁקִין טְמֵאִין הַבְּלוּעִין בָּהּ, דִּקְרוּיָה דַּרְכָּהּ לִסְפֹּג, וְסָבְרֵי רַבָּנָן דְּמַחְמְרִינַן טְפֵי בְּמַיִם טְמֵאִים יוֹתֵר מִבְּמַיִם שֶׁאֵין רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, אִם מְקַדֵּשׁ הוּא בָּהּ בַּתְּחִלָּה, אַף עַל פִּי שֶׁבָּלְעָה מַיִם שֶׁאֵין רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ, אַף בַּסּוֹף יְקַדֵּשׁ בָּהּ, דְּאִם לֹא חַיְישִׁינַן מִשּׁוּם מַיִם שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ, גַּם לְמַשְׁקִין טְמֵאִין לֹא נֵיחוּשׁ, אִם אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ בָּהּ בַּסּוֹף אַחַר שֶׁנִּטְמְאָה דְּאָמַרְתְּ דְּחַיְישִׁינַן לְמַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁנִּבְלְעוּ, אַף לֹא יְקַדֵּשׁ בַּתְּחִלָּה, וְצָרִיךְ לָחוּשׁ גַּם לְמַשְׁקִין שֶׁאֵין רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ, אֶלָּא בֵּין כָּךְ בַּתְּחִלָּה אִם הִטְבִּילָהּ בְּמַיִם שֶׁאֵין רְאוּיִן לְקַדֵּשׁ, וּבֵין כָּךְ שֶׁנִּטְמְאָה וְהִטְבִּילָהּ לֹא יוֹסִיף לְתוֹכָהּ מַיִם מְקֻדָּשִׁים, דְּחַיְישִׁינַן שֶׁמָּא תִּפְלֹט. וְעַיֵּן תוי"ט שֶׁבֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הֵם דִּבְרֵי תַּנָּא קַמָּא וְלֹא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. ד) שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל קָנֶה שֶׁחֲתָכָהּ וְהוֹצִיא מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ, הַיְנוּ הוֹצִיא הַמֹּחַ הַלָּבָן שֶׁבְּתוֹךְ הַקָּנֶה, וְתִקְּנָהּ לְחַטָּאת לָשׂוּם בָּהּ אֵפֶר חַטָּאת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יַטְבִּיל מִיָּד, וְאִכָּא הֶכֵּירָא דְּפָרָה נַעֲשֵׂית בִּטְבוּל יוֹם וְכֵלִים הַנִּגְמָרִים בְּטָהֳרָה צְרִיכִים טְבִילָה לְקֹדֶשׁ, שֶׁמָּא נִשְׁאַר בִּכְלִי רוֹק שֶׁל עַם הָאָרֶץ וַעֲדַיִן הוּא לַח בִּשְׁעַת גְּמָרוֹ שֶׁל כְּלִי וּמְטַמֵּא הַכְּלִי, וְלָכֵן יַטְבִּיל מִיָּד וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ, וְאַף עַל גַּב דְּטֻמְאָה זוֹ אֵינָהּ צְרִיכָה הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ אֶלָּא טְבִילָה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דִּלְגַבֵּי פָּרַת חַטָּאת עֲשָׂאוּהוּ כִּטְמֵא מֵת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁלּוֹ וּמְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים, אִם אִיתָא דְּפָרָה הָיְתָה צְרִיכָה הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ הָיָה אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר יְטַמֵּא הַכְּלִי בְּטֻמְאָה שֶׁצְּרִיכָה הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ, וְיַטְבִּיל דִּבְעִינַן אַחֵר לֵיכָּא הֶכֵּירָא, דַּהֲלֹא בִּכְלִי שֶׁנִּטְמָא בְּרוֹק גַּם בַּקֹּדֶשׁ אֵין